

Petdeset let delovanja Metalurškega instituta “Kemal Kapetanović” v Zenici

Dne 25. oktobra se je na Metalurškem institutu "Kemal Kapetanović" v Zenici odvijal slavnostni dogodek – praznovanje 50-letnice delovanja.

Metalurški institut "Kemal Kapetanović" v Zenici deluje kot znanstvenoraziskovalna institucija že polnih 50 let. Institut je bil osnovan v času, ko so intenzivna rast proizvodnje in tehnološke zahteve pri proizvodnji jekla pokazale, da je stopnja raziskav in razvoja presegla nivo, ki ga je do tedaj uspel zagotavljati Oddelek tehnične kontrole Železarne Zenica.

Na čelu s prof. dr. Kemalom Kapetanovićem, kot glavnim zagovornikom osnovanja instituta, je leta 1961 institut začel svoje delo. Institut je imel jasno vizijo, perspektivo ter potrebo po izpolnitvi velikih pričakovanj celotne tedanje družbe.

Velika pozornost je bila posvečena osnovnemu konceptu raziskovalnega dela. Prevladala je orientacija, da se institut prvenstveno osredini na področji aplikativnega in razvojnega dela za potrebe črne metalurgije, primarno pa za potrebe tedanje Železarne Zenica.

Ta koncept je omogočil institutu hitro vključevanje v reševanje problematike proizvodnje, po orientaciji in programu dela pa ni prihajal v kolizijo z drugimi raziskovalnimi centri v bivši skupni državi. Za tako opredelitev je imel institut svetle vzore v zahodnoevropskih državah z visoko razvito metalurgijo, kot so npr. Nemčija, Avstrija, Švedska, ...

Metalurški institut "Kemal Kapetanović" si je pridobil velik ugled tako v poslovnem kot tudi političnem svetu. Vključevanje v številne pomembne projekte zunaj Bosne in Hercegovine je v tem času afirmiralo institut ne samo na področju bivše skupne države, temveč tudi širše. Vzpostavljeni so bili številni kontakti s priznanimi svetovnimi institucijami znanja, kar je močno prispevalo k dvigu ugleda instituta.

S ciljem prilagoditi se tedanjim sistemskim zakonom in zahtevam trga je institut leta 1991 z izdajo internih delnic začel aktivnosti pri reorganizaciji instituta kot delniške družbe z mešanim lastništvom. Težko obdobje po neljubih dogodkih na

tleh bivše skupne države je institutu prinesel nove preizkušnje v boju za obstanek. Človeški viri, kot ključni vir znanstvenoraziskovalne institucije, so se v tem času izredno oslabili, predvsem zaradi izredno slabih razmer za delo in edukacijo. Novi časi so prinesli spremembe, ki so imele pomemben vpliv na delo in politiko instituta. Sprememba družbenega sistema, načina poslovanja oziroma prehoda iz planskega na tržno gospodarstvo je prisilil institut v borbo za lastni obstoj. Institut je v tem času pokazal svojo pravo moč in našel pot preživetja s spremljanjem potreb trga ter prilagoditvijo njegovim zahtevam, predvsem pri utrjevanju poslovnih odnosov s srednjimi in majhnimi podjetji ter reševanju njihovih problemov. V tej smeri je bila leta 1997 sprejeta odločitev o začetku projekta uvajanja sistema menedžmenta kakovosti v laboratorije instituta v skladu s standardom EN 45001 ter o gradnji internetne mreže.

V obdobju 1998 do 2006 se je pomembno povečala vloga in pomen instituta za gospodarstvo Bosne in Hercegovine. Institut je pridobil prve akreditacije svojih laboratorijev v skladu z evropskimi standardi, povečal se je interes majhnih in

Slika 1. Praznovanje 50-letnice Metalurškega instituta "Kemal Kapetanović"

srednje velikih podjetij za delo in storitve instituta tako v Bosni in Hercegovini kot tudi širše, prav tako se je obnovilo tudi prekinjeno sodelovanje z velikimi poslovnimi sistemi.

Zeniško-dobojski kanton je konec leta 2006 kot lastnik kapitala prevzel pravice in obveznosti ustanovitelja Metalurškega instituta "Kemal Kapetanović" ter potrdil njegov status organizacijske enote Univerze v Zenici. Tako se je institut vključil v visokošolsko institucijo s ciljem povezave znanstvenoraziskovalnega dela, izobraževanja in gospodarstva.

Leto 2011 pomeni za institut petdeset let njegovega obstoja in delovanja. Glede na razmere in okolje, v katerem je deloval in deluje še danes, lahko rečemo, da je bil zelo uspešen. Z gotovostjo lahko zapišemo, da je Metalurški institut "Kemal Kapetanović" pustil pomemben pečat v obdobju 1961–2011. Pokazal je, da so moč znanja, volja in upornost nujni za razvoj družbe in gospodarstva.

Vizija instituta je nadaljevati tradicijo uspešnega poslovanja in obstanka v tem prostoru. Institut želi biti iniciator in nosilec razvoja ter uvajanja novih tehnologij in materialov, dviga kakovosti proizvodov ter konzultantska institucija predvsem za podjetja zeniško-dobojskega kantona. Institut želi v naslednjem obdobju pridobiti več državnih merilnih laboratorijev ter biti podpora Univerzi v Zenici pri vzgoji dodiplomskih in podiplomskih študentov ter mladih strokovnjakov iz industrije. S pridobitvijo mednarodnih akreditacij za določene laboratorijske storitve v letošnjem letu je institut ustvaril realne pogoje, da ponudi svoje znanje in storitve tudi zunaj Bosne in Hercegovine.

Institut je v zadnjih letih vzpostavil tudi pristne odnose na znanstvenoraziskovalnem in poslovnem področju s slovenskimi institucijami znanja ter podjetji.

Več informacij o Metalurškem institutu "Kemal Kapetanović" v Zenici lahko dobite na njihovi spletni strani www.miz.ba oziroma po elektronski pošti miz@miz.ba ter telefonu: 00 387 32 247 999 in faksu 00 387 247 980.

Borut Kosec, Univerza v Ljubljani, Naravoslovnotehniška fakulteta
Milenko Rimac, Metalurški institut "Kemal Kapetanović"